

Hampiligt summar á Hotel Norð

Summarið royndist hampiligt á Hotel Norð á Viðareði, hóast gistingarnar væl kundu verið fleiri

EDVARD JOENSEN

Viðareði: Hampiliga væl av fólki hevur vitjað Hotel Norð í summar. Tó mest fólk, sum komin eru framvið og hava stokkið inn á gólvíð at fáa sær ein bita. Gistingarnar kundu væl verið fleiri.

Tað skal nógv arbeiði til at fáa eitt hotel í útjadaranum í Føroyum at bera til, sigur Elisabeth Nybo, sum í summar hevur leigað og rikið Hotel Norð á Viðareði.

– Um ein ikki hevur hjartað við og arbeiðir einar 18 tímar um samdøgurði, ber tað ikki til, eru hennara royndir frá fyrsta summarinum, hon hevur rikið hotel.

Hóast tað bara eru 20 minuttir at sigla úr Klaksvík í Kalsoynna, sum liggur mitt í landinum, er Kalsoyggin at rokna sum útoyggj, tí ferðasambandið ikki er nóg gott
Mynd: Edvard Joensen

longu farin á marknaðin. Men tað ætlar hon at bota um til komandi ár, um hon heldur fram, væl at merkja. Og ikki hevur hon heilt mist hugin kortini, sigur hon, uttan tó at siga heilt

greitt, at hon fer undir at reka hotellið eitt ár aftrat. Tað, hotellið hevur livað av í summar, eru einstaklingar og bólkar, sum eru komin at fáa sær ein bita ella skipa fyri ymsum tiltøk

um. Sjálv byrjaði hon summarið við eini mótasýning í vár, har høvið eisini var at fáa ein bita, umframt at dansað varð út á náttina.

Slíkum tiltøkum hevur hon hug at skipa fyri eisini í heyst og vetur, sigur hon. Eitt nú fer hon at skipa fyri jólaborðhaldum, tá tann tíð kemur. Elisabeth Nybo sigur, at jólaborðhaldini á Hotel Norð fara at verða rímiliga tíðliga í ár. Um mánaðarskiftið november-december. Try verða tey í alt, sigur hon.

Eisini eru onnur tiltøk, sum hildin verða á hotellinum. Brúdleyp sjálvandi og kanska onkur føðingardagur. Sum konkret dømi nevnið hon, at Klaksvíkar Ítróttarfelag hevur bílagt hotellið til eithvørt tiltak fyri leikarum, tá landskappingarnar eru endaðar. Og soleiðis eru møguleikarnir fleiri.

Eisini ber til bara at biða um mat av hotellinum.

Elisabeth Nybo er útbúgvin kokkur, so tað skuldi ikki verið nakar trupulleiki at fingið ein búff soleiðis av og á. Tað er bara at siga frá, nær og hvussu nógv koma, so kann tað gerast, sigur hon.

Skeiðvirksemi er eisini eitt, hon ætlar at satsa upp á, nú hotellið ikki er opið dagliga í vetur. Sengurnar standa kortini har, og hølini eru til taks. Bæði til stórriskeið og til eini tvey smærri.

Gistingarmøguleikar eru fyri 30 fólki. Og skuldi

staðið á, verða summarhús leigað á Viðareði, soleiðis at øll sleppa undir tak, sigur Elisabeth Nybo.

Hóast hotellið er stongt, er tað ikki meira lukkað enn so, at opið er eftir avtalu. Er onkur, sum fegin vil gista eitt vikuskifti, ella bara eina nátt, á Hotel Norð, er bara at ringja til hotellið. Umstilling er til fartelefónina hjá vertinum, um eingin er á sjálvum hotellinum ta lötuna, ringt verður.

Umframt er kiosk á hotellinum, har tað um vikuskiftini ber til at keypa grillmat. Tað vil siga fríggjakvøld og leygarkvøld. Grillmaturin, sum biðið verður um í kioskini, verður so gjørdur í køkinum á hotellinum.

Gistingarnar hava, sum sagt, verið ov fáar á Hotel Norð í summar. Elisabeth Nybo sigur, at tey flestu, sum gist hava, hava verið norðmenn.

At so er, grundar hon á, at hon luttók í eini norskari sjónvarpssending, sum eisini varð víst í SvF fyrr í ár, har hon borðreiðið við lunda. Tað er eingin ivi um, heldur hon, at tann reklamán, hendan sjónvarpssendingin hevur gjørt í Noreg, hevur fingið norðmenninar at biða um at sleppa á Hotel Norð, tá tey eru komin til Føroya í summar.

»Og tey vildu øll smakka lunda«, leggur Elisabeth Nybo, leiðari á Hotel Norð á viðareði, aftrat.

Mugu hugsa um annað enn ull

Skal lív verða útoyggjunum lagað, er neyðugt at hugsa øðrvísi, enn vit vanligu gera. Vit eiga ikki bara at hugsa um ull og vinnufyrirøkur, men um lívsvirði sum heild

EDVARD JOENSEN

Klaksvík: Fólki á útoyggj hava somu ynski og sama lívstørv, sum øll onnur fólki í landinum. Tey vilja eisini hava frítíðarmøguleikar og eitt heilsuverk, sum er at lita á. Fyri ikki at tala um samferðslumøguleikar, sum nógvastaðni eru út av lagi vánaligir, sum er.

Tað er greið tala, Útoyggjanevndin hevur hoyrt, tá hon hevur vitjað á smáplássunum, sigur Olga Bishopstø, samskipari hjá Útoyggjanevndini.

Vit sita á skrivstovu hennara í Klaksvík og tosa um virksemið hjá nevndini. Nevndin hevur nýliga verið í Kallsoynni og tosað við bygdarráðini har, og tað er heilt greitt, hvat fólki á útoyggjunum ynskja. Tey vilja hava somu møguleikar, sum fólki í miðstaðarøkinum.

Fólki vilja hava, at pengar verða brúktir upp á at gera tað liviligt, - og tá meina tey liviligt - á smáplássunum. Cost-benefit hugburðurin má

sleppast, og menniskja setast í staðin.

Vit noyðast at ásanna, at tað pengar skulu til, um vit vilja hava fólki at búgva á útoyggjunum. Tey eiga í mest møguleigan at hava teir somu møguleikarnar, sum fólki í miðstaðarøkinum hava. Fót-bóltsvallir, ítróttarhallir, svimjihjallar, kvøldsskúlar, læknar og alt hitt.

Jú, pengar skulu til. Men tað føroyska samfelagið varðveitir sítt fjølbroytni og virði, sum er neyðugt fyri at hava eitt vælverkandi samfelag sum heild, sigur Olga Bishopstø.

Um politiskur vilji ikki er at gera tað neyðuga, verða útoyggjarnar avtoftaðar, og so hava vit bara nakrar spøkilisúoyggjar liggjandi eftir. So er at siga tað við reinum orðum, so fólki vita tað og ikki ganga við fólkskum vónum til tóm lyfti.

Hetta við, at tað skal gerast so ella so fyri at fáa sum best burtur úr ullini, er í lagi sum so. Og sjálvandi vilja fólki á útoyggj eisini finna eina

loysn, sum ger, at tað slepst virðiliga av við ullina, sum tey nú einaferð hava. Men tey hava eisini ásannað, at ull er ikki nakað, útoyggjarnar kunnu liva av.

Tað er eisini útoyggjafólki fólki greitt, at tað er trupult at seta stór virki á stovn á útoyggjunum. Hinvegin eigur at bera til at fáa í lag samstarv við virki, har til dømis partframleiðsla kann vera á smáplássunum, soleiðis at lutir til ymiskt, sum framleitt verður á øðrum støðum, kunnu gerast á smáum virki.

Skipanir við undirleverandørum eru ikki heilt ókendar aðrastaðni. Og ein sonevnd »nichuproduktion« kundi væl borið til á eini útoyggj.

Men tann heilt stóri, afturvendandi trupulleikin hjá fólki, sum býr á útoyggj, er tað vánaliga ferðasambandið. Allastaðni verður vent aftur til, at tað er ov lítið bara at sleppa ein túr av oynni um morgunin, og so ein heim aftur um kvøldið. Samskipanin við aðrar rutur er mang-

Tað hevur gingið hampuligt hjá Hotel Norð á Viðareði í summar, men gistingarnar hava verið ov fáar

an tung og torfør, og illa gongur hjá fólki aðrastaðni frá at sleppa út til útjadaran og heim aftur sama dag, um til dømis eithvørt arbeiði er at gera.

Tað kann vera onkur umvæling á einum ljósmotori úti í Fugloy, sum krevar ein servicemann úr Havn. Hóast arbeiðið kanska kann gerast upp á eina lítla løtu, kann verða neyðugt at seta tveir dagar av til tað, tí ferðasambandið ikki er soleiðis, at tað slepst aftur sama dag.

Eitt annað dømi, Olga Bishopstø, samskipari hjá Útoyggjanevndini nevnið, eru næmingar úr Kallsoynni, sum ganga í framhaldsskúla í Klaksvík. Hóast teinurin millum Klaksvík og Syðradal er stuttur - 20 minuttir eru at sigla - mugu tey fara heiman klokkan seks á morgni og eru ikki heima aftur fyrr enn

klokkan seks á kvøldi, hóast skúlin er liðugur um miðjan seinnapartin. Sluppu tey heim beinanveg, tey fingið frí úr skúlanum, var einki fyri at búgva í Kallsoynni. Hinvegin er vandi fyri, at foreldrinu ikki vilja hava, at børnini ganga »fyri vág og vind«.

– Hvat verður so gjørt? spyr Olga Bishopstø og svarar sjálv beinanveg.

– Jú, foreldrinu flyta til støru plássini fyri at vera har, børnini eru. So er oyggin beinanveg avtoftað.

Og tað er ikki órealistiskt at hugsa og siga so, sigur hon, tí tað eru veruliga nógv dømi um, at soleiðis hevur tað gingið.

Taka vit eitt nú Kallsoynna sum dømi, siggja vit í dag, at tað hevði borið væl til at havt eina livandi oyggj, um samferðslan var góð.

Kunnger

um útgjald v.m. av arbeiðsloysisstuðli til arbeiðsleys á fiskavirkjum

Við heimild í løtingslóg nr. 113 frá 13. juni 1997 um arbeiðsloysisstrygging og arbeiðsávísing, § 16, stk. 4 og 5 og § 20, hevur stórið fyri Arbeiðsloysisskipanina fyriset:

<i>Fiskavirkisskipanin</i>	<i>Arbeisleysur á fiskavirki</i>
§ 1. Fiskavirkisskipanin verur í hesi kunnger nøtt sum hugtak fyri ta skipan, sum fevnir um rættindi og skyldur hjá teimum fiskavirkjum og persónum, sum koma undir treytirnar í hesi kunnger.	§ 3. Arbeisleysur á fiskavirki er tann, sum: 1. Hevur setanarligt tilknøtti til fiskavirki, sum ítkur treytirnar í § 2, 2. vegna tívarbundnan støg á fiskavirkinum verur sendur heim. Tívarbundin støgur er í hesi kunnger at skilja sum støgur, ið er íkomin vegna tørvandi feska ráveru ella arar líknandi umstøður, sí tó § 2 stk. 4 - 5, umframt støgur á fiskavirkinum av ørum orsøkum, har víkomandi verur sendur heim í í mesta lagi tvær vikur, og 3. ikki heldur fri frá arbeinum. Stk 2. Persónur, sum: 1. Er í útbúgving í normal-arbeisðini, 2. er sjálvstøvgur vinnurekandi sambært kunnger um arbeisloysisstrygging fyri sjálvstøvg vinnurekandi, 3. hevur setanarligt tilknøtti til arvar arbeisgevarar meira enn 10 tímar um vikuna, 4. fær arbeisloysissttuul annars, ella 5. kemur undir ásetingarnar í § 6, stk. 3 og 4 verur ikki mettur sum arbeisleysur á fiskavirki. Stk. 3. Hjá persóni, sum sambært avtalu við fiskavirki ikki arbeiir fulla tí, verna tímarnir nevndir í stk. 2, nr. 3 ásettir lutfalslga hægri. Fyri arbeisleys á fiskavirki, i kemur undir treytirnar í § 2, stk. 5, verna tímarnir nevndir í stk. 2, nr. 3 somuleiis ásettir lutfalslga hægri.
<i>Fiskavirki</i>	
§ 2. Tey fiskavirki, ið lúka treytirnar í nr. 1-4 nvanfyri, eru fevnd av hesi kunnger. Tey skulu: 1. Støugt fáast við tilvirking av fiski ella fiskauðráttum, si stk. 4-5 , 2. hava lógildig ella samsvarandi gókenning frá Heilsufroiligu Starvsstovuni til tilvirking av fiski, 3. hava upplst Arbeisloysis-skipanini ætla tal av starvsfólki, knøtt at fiskavirkis-skipanini. Upplsta tali av starvsfólki skal ikki vera hægri enn samsvarandi tilvirkingarorkuni hjá virkinum, vanligu framleysluti virkisins, og 4. hava sent Arbeisloysis-skipanini skrivliga umsókn um at koma undir fiskavirkisskipanina saman við skjalprógvum fyri nr. 1 - 3. Stk. 2. Fiskavirki skal harumframt fylla út og undirskriva serligt umsóknarbla frá Arbeisloysis-skipanini. Umsóknarbla við neygugum upplstingum skal vera Arbeisloysis-skipanini í hendi í seinasta lagi 14 dagar eftir, at fiskavirki hevur lati Arbeisloysis-skipanini umsókn, sambært stk. 1, nr. 4. Annars fellur umsóknin burtur. Stk. 3. Fiskavirki hevur skyldu at bota Arbeisloysis-skipanini frá øllum broytingum, sum víkjia ásetingunum í stk. 1. Stk 4. Talan kann vera um fleiri tíarskei, fiskavirki hevur støuga tilvirking í einum ári. Hesi tíarskei skulu í minsta lagi ætlast at vara 6 mánaðir innan næsta 12 mánaðarskeið, og hvørt tíarskei skal ætlast at vara longur enn 2 mánaðir. Stk. 5. Fiskavirki, ið eftir ætlan bert tilvirkar fisk ávarar dagar í vikuni, er ikki fevt av hesi kunnger tann part av vikuni, tá ongín tilvirking er. Stk. 6. Arbeisloysis-skipanin kann í serligum forum víkja frá freistini, nevndari í stk. 2.	

<i>Rætt til útgjald og útrokningargrundarlag</i>	<i>Rætt til útgjald og útrokningargrundarlag</i>
§ 4. Arbeisleysur á fiskavirki hevur rætt til arbeisloysissttuul, tá víkomandi: 1. Hevur lati Arbeisloysis-skipanini skrivliga umsókn, 2. ítkur ásetingarnar í § 3, 3. er fyltur 16 ár, men ikki 67 ár, 4. hevur bústa í Føroyum, og 5. er tøkur til arbeiði fyri fiskavirki. Stk. 2. Harumframt skal tann arbeisleysi geva Arbeisloysis-skipanini tær upplstingar, sum Arbeisloysis-skipanin metir í neygugar fyri at veita arbeisloysissttuul. Hesar upplstingar skulu gevast á serligum umsóknarbla, sum Arbeisloysis-skipanin fltggjar tí arbeisleysa. Stk. 3. Arbeisloysissttuulin	verur útgoldin frá tí degi, tann arbeisleysi letur Arbeisloysis-skipanini umsókn um arbeisloysissttuul sambært stk. 1 og upplstingar sambært stk. 2, tó treyta av, at arvar reglur í løtingslóg um arbeisloysisstrygging og arbeisávísing ella kunngerum ikki fora fyri útgjaldi. Arbeisloysis-skipanin kann loyva eini 14 dagar freist til tann arbeisleysa at úttega upplstingar sambært stk. 2. Um tann arbeisleysi ikki innan freistina hevur givi Arbeisloysis-skipanini ásettu upplstingar, fellur umsóknin um arbeisloysissttuul sambært § 4. Stk. 4. Útrokningargrundarlagi fyri arbeisleys á fiskavirkjum er sambært §§ 15 og 16 í løtingslóg um arbeisloysisstrygging og arbeisávísing. Stk. 5. Arbeisloysis-skipanin kann í serligum forum víkja frá freistini, nevndari í stk. 3.

§ 5. Arbeisloysissttuul verur roknður eina fer um vikuna frá og við 9. arbeisloysisstima. **Stk. 2.** Fyri arbeisleys, sum sambært avtalu við fiskavirki ikki arbeia fulla tí, verur arbeisloysissttuul roknður við einum lutfalslga hægri tímatali. Fyri arbeisleys á fiskavirki, i kemur undir treytirnar í § 2, stk. 5, verna ásetingarnar í stk. 3 somuleiis roknður við einum lutfalslga hægri tímatali.

§ 5. Arbeisloysissttuul verur roknður eina fer um vikuna frá og við 9. arbeisloysisstima. **Stk. 2.** Fyri arbeisleys, sum sambært avtalu við fiskavirki ikki arbeia fulla tí, verur arbeisloysissttuul roknður við einum lutfalslga hægri tímatali. Fyri arbeisleys á fiskavirki, i kemur undir treytirnar í § 2, stk. 5, verna ásetingarnar í stk. 3 somuleiis roknður við einum lutfalslga hægri tímatali.

<i>Ønnur inntøka</i>	<i>Ønnur inntøka</i>
§ 6. Arbeisloysissttuulin verur skerður eftir stk. 2 við ørum A-inntøkum - íroknað frítíðarløn, undantiki arbeisloysissttuulin og A-inntøkum, sum undantíknar gjaldsskyldu, sambært § 8 í løtingslóg um arbeisloysisstrygging og arbeisávising, sum tann arbeisleysi vinnur í vikuni, hann fær arbeisloysissttuul. Stk. 2. Tann parturin av vunnna A-inntøkuni sambært stk. 1, sum er oman fyri eina vanligu vikulen sambært ásetingunum í § 16, stk. 3 í løtingslóg um arbeisloysisstrygging og arbeisávising, verur umroknður til tímar, sum arbeisloysissttuul ikki verur goldin fyri. Tímarnir veru roknar sum vunnna A-inntøkan í vikuni, bñtt við eini upphædd, sum verur rokná soleiis: Hægsti dagligi arbeisloysissttuul sambært § 16,	verur útgoldin frá tí degi, tann arbeisleysi letur Arbeisloysis-skipanini umsókn um arbeisloysissttuul sambært stk. 1 og upplstingar sambært stk. 2, tó treyta av, at arvar reglur í løtingslóg um arbeisloysisstrygging og arbeisávísing ella kunngerum ikki fora fyri útgjaldi. Arbeisloysis-skipanin kann loyva eini 14 dagar freist til tann arbeisleysa at úttega upplstingar sambært stk. 2. Um tann arbeisleysi ikki innan freistina hevur givi Arbeisloysis-skipanini ásettu upplstingar, fellur umsóknin um arbeisloysissttuul sambært § 4. Stk. 4. Útrokningargrundarlagi fyri arbeisleys á fiskavirkjum er sambært §§ 15 og 16 í løtingslóg um arbeisloysisstrygging og arbeisávísing. Stk. 5. Arbeisloysis-skipanin kann í serligum forum víkja frá freistini, nevndari í stk. 3.

Stórið fyri Arbeiðsloysis-skipanina, 24. august 2000
 Karin Kjølbroy (sign.) formáur
 /Elisabeth O. Gaardbo (sign.)
 Arbeisloysis-skipanin P.O.Box 3022 • FO-110 Tórshavn Tel 349550 • Fax 349551 teldupostur: als@als.fo